

Posudek na bakalářskou esej

Iva Přivětivá, Změny v porodnictví a zvyklostech v souvislosti s těhotenstvím, porodem a mateřstvím očima rodiček dvou generací, Univerzita Karlova v Praze, Fakulta humanitních studií, Praha 2010, 68 s. textu včetně přílohy.

Předloženou bakalářskou esej Iva Přivětivá promýšlela poměrně dlouhou dobu, respektive dlouhou dobu měla jasno, jakému tématu se bude věnovat. A přes všechny peripetie jejího studia zůstala „svému tématu“ věrná a rozhodla se zmapovat současnou situaci v porodnictví v českém prostředí a charakterizovat nejvýraznější rozdíly ve srovnání se situací před rokem 1989.

Jako základní cíl si autorka vytýčila „zachytit změny a posuny, ke kterým došlo v oboru porodnictví a celkově ve zvycích a zvyklostech v těhotenství, porodu a mateřství v souvislosti s rokem 1989“. Tento problém se rozhodla sledovat ve dvou generačních rovinách, a to z pohledu žen-rodiček dvou generací (generace matek a generace dcer) a jejich rodinného zázemí. Dílčí část bakalářské eseje pak zaměřila i na dosud udržované zvyky související s těhotenstvím, narozením dítěte a jeho začleňováním do rodiny a do společnosti v prvních dnech a týdnech jeho života, a to až do doby jednoho roku věku.

K řešení stanoveného cíle si Iva Přivětivá zvolila kvalitativní výzkum, při kterém se vedle pozorování opírala především o polostrukturované rozhovory. Tyto rozhovory realizovala u dvou skupin respondentek. Jednalo se o zástupkyně generace matek, které rodily před rokem 1989 a o jejich dcery, které přivedly na svět své potomky po tomto roce. Obě skupiny pocházely z oblasti východních Čech a požadavkem bylo, aby matka i dcera rodily v jedné, a pro všechny respondentky shodné, východočeské porodnici. V takto vymezeném souboru se jí podařilo získat k rozhovorům celkem deset respondentek. Samotným rozhovorům s matkami dvou generací předcházely rozhovory se dvěma dlouholetými porodními asistentkami, které po desetiletí působily v těžce porodnici, kde přivedly na svět své potomky obě oslovené skupinky rodiček z generace matek i z generace dcer.

Rozhovory vedla autorka v několika tématických rovinách, které byly společné pro všechny respondentky a byly zasazeny do širšího společenského kontextu s ohledem na dřívější i současné možnosti. Jednalo se celkem o pět problémových okruhů, a to za prvé o období těhotenství, za druhé o vlastní porod a období těsně po něm, za třetí o šestinedělí, za čtvrté o začleňování dítěte do společnosti během prvního roku života a za páté o zvyky, pověry, rituály v souvislosti s těhotenstvím, porodem a mateřstvím.

V první části bakalářské eseje se Iva Přivětivá vedle úvodního vstupu, vymezení cíle práce, metodického přístupu a charakteristiky souboru respondentek soustředila i na charakteristiku v textu používaných klíčových pojmů (kapitola 4. – s. 14-18). Střední část (kapitoly 5. až 10. – s. 19-42) zaměřila na základě studia odborné literatury na vývoj porodnictví od laické pomoci až po lékařský obor, dále na těhotenství, porod, šestinedělí a život s dítětem do jednoho roku věku a také na zvyky, pověry a rituály.

Stěžejní část předkládané bakalářské práce představuje analýza dat shromážděných autorkou v rámci kvalitativního výzkumu (kapitola 11. – s.43-61). Zde se Iva Přivětivá

v dílčích postupných krocích pokusila v jednotlivých tématických rovinách odkrývat mezigenerační rozdíly či shody v rámci reflexe vzpomínek, zkušeností, hodnocení prožitků, tedy v určitých obrazech, které si respondentky obou oslovených generací matek o zkoumané skutečnosti učinily. Za touto analýzou následují v přehledně shrnutých deseti bodech závěrečná zjištění. A bakalářskou esej uzavírá seznam použité literatury a internetových zdrojů, v příloze pak příklad modelových otázek k jednotlivým problémovým okruhům.

Bakalářská esej Ivy Přívětivé jako celek vykazuje logickou strukturu, relativně slušnou formální úroveň s jednotně vedeným poznámkovým aparátem. Po obsahové stránce jsou ale patrné určité limity. Analýza výzkumem shromážděných dat mohla být provedena -zejména v některých dílčích otázkách /např. u některých zvyků a zvyklostí/- do větší hloubky a méně formálně. Rovněž soubor respondentek, a to i přes poměrně přísně vymezená kritéria jejich výběru, mohl být početnější, a to i vzhledem k tomu, že autorka disponuje dobrou schopností „pohybovat se v terénu“. Ale i po formální stránce se Iva Přívětivá zcela nevyvarovala pochybení, kdy např. v textu o charakteristice respondentek ve výčtu kritérií pro výběr souboru vymezila nepřesně (překlepem?) časovou rovinu.

Souhrmně však bakalářská esej odpovídá požadavkům, které jsou na tento typ závěrečných studentských prací kladeny. Autorka prokázala, že si umí stanovit výzkumný problém, že je schopna shromáždit data potřebná k jeho řešení, dovede s nimi pracovat a dospět k odpovídajícím závěrům. Bakalářskou práci Ivy Přívětivé proto doporučuji k obhajovacímu řízení a navrhuji vzhledem ke shora uvedeným skutečnostem hodnocení velmi dobře.